

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Št. 11.

V Ljubljani, dne 10. februarja 1911.

Leto VI.

Nasha moč.

Nikarte misliti, gospod urednik, da pomeni ta naslov Vaš cenjeni list. Časopisje je res velika moč, posebno ljudsko časopisje, če je močno razširjeno med širšimi masami ljudstva. Tudi Vaš list je izraz sile, ki je ustanovila, ohranjuje in poživlja krščansko socialno delavsko organizacijo. Zeleni bi sicer, da bi se list povečal, dobil še več naročnikov in čitateljev, da bi bila »Naša Moč« še močnejša. Naslov teh vrstic pa se nanaša na ono moč, iz katere izvira močno delavstvo, močno ljudstvo, močna država in močna cerkev. In ta moč je srečna, zadovoljna družina. Na me še ni nobena stvar tako blagega vtisa napravila, kakor, kadar sem bil v krogu družine, ne premožne, vendar zadovoljne, poštene, srečne družine. In videl sem veliko takih obitelji tudi v delavskih slojih, ki imajo slabo plačo, težko delo, mnogo otrok. Je-li to sploh mogoče, ko je draginja tako neznošna, socialna nasprotstva vedno ostrejša? Marsikdo ne bo tega verjel; marsikdo tudi verjeti ne bo hotel in smel, zlasti tisti ne, ki nezadovoljnost, bedo in nesrečo delavcev potrebuje za agitacijo. Od česa bi neki socialno demokratični voditelji živeli, če bi bilo mnogo zadovoljnih delavcev na svetu? Ljudske sreče se boje, zato ji nasprotujejo. Mi pa ji z veseljem hitimo nasproti in tudi ta sreča ljudstva je naša moč. In zato smo v resnici socialni; želimo in delamo za socialni napredek, za gmetno izboljšanje, za boljše plače, za starostno zavarovanje. Dovolj pa to ni. Materijelno blagostanje še ni poročstvo za srečno življenje, največkrat ni milijoni človeka ne osrečijo. Mirna vest, ki se najlepše javlja v soglasju z večno lepimi resnicami in nauki krščanstva, je glavni pogoj sreče. Zato nismo le socialni, marveč krščansko socialni. In take naj bodo naše rodbine; iz njih bo izšel nov, krepk zarod, ki bo delo svojih starišev nadaljeval. V tem duhu vzgojeni otroci so porok, da bo živa sila naše moči vedno bujnejše cvetela; njih stariši jih bodo v grobu veselili, nasprotnikom bodo pa v strah in pogin. Povsod po Slovenskem se tako krasno razvijajo mladeniške in dekliške organizacije; li ni ta zarod prišel iz dobrih, zdravih, značajnih družin, niso li to sinovi in hčere dobrih mater in dobrih očetov? Jedro našega ljudstva je zdravo in na to zidamo svojo moč in bodočnost. Francoskega naroda je vedno manj, od leta do leta; dasiravno je ta narod bogat in visoko izobražen. Odkod mu preti smrt? Družinsko življenje je izpodkopano in črv, ki razje družino, razje celo državo.

Podobna usoda se obeta tudi nekaterim drugim »kulturnim« narodom. Kaj čuda, če tam neomejeno gospodarijo ljudje, ki vidijo višek napredka v tem, da preženo nune, menihe in zapro cerkve. Pri nas imajo te vrste naprednjaki svoje prijatelje, ki bi jih radi posnemali. Toda njih vpliv ni velik nasproti naši moči; klaverno pada drug za drugim, gospodarsko, kakor njih »Glavna posojilnica« in še bolj pa moralno, kakor njih voditelji. Zakon bi bil res jarem, če bi obveljala načela prostomislečev, a v luči krščanstva je zakon zveza ljubezni, ne »proste«, marveč najčistejše ljubezni v medsebojni blagor zakonskih družin, v blagor naraščanja in cele človeške družbe. Ako politična stranka, ta ali ona, ne vpoštevata svetosti zakona, poštenja v družini, dobre krščanske vzgoje, ni prija-

teljica ljudstva. Slovenska Ljudska Stranka stoji v načelnih vprašanjih na stališču praktičnega krščanstva, ki daje družinskemu življenju vir tihe sreče in veselja. Iz dobrih družin bo rasla moč ljudstva in vodila stranko tudi v prihodnje od zmage do zmage. Ker stoji tudi Vaša »Naša Moč«, cenjeni urednik, kot krepka sobojevnica v krščansko socialnih vrstah, zato naj je ne manjka v nobeni dobri delavski družini. Krepko naj procvita in veselila se bo tedaj, ko bo naša moč, katero imamo danes v mislih, slavila zmago nad sovražniki družinskega življenja.

Listnica uredništva. Z ozirom na omejen nam prostor in glede na ljubljanske občinske volitve, na katere moramo obračati vso pozornost, smo morali v današnji številki zapostaviti več dopisov. Dopisniki naj tega ne zamerijo. Pride vse na vrsto. Pridno dopisujte, saj uredništvu gre za to, da ima list veliko dopisov, samo hud ne sme nihče biti, če kak dopis ne pride takoj v list.

Ljubljanska krščansko socialna organizacija.

Predavanja S. K. S. Z. V torek bo zopet predavanje S. K. S. Z. v »Ljudskem Domu«, II. nadstropje. Predavanje se prične točno ob pol 8. uri zvečer. Vsak naš somišljenik in vsaka naša somišljenica naj se ga udeleži.

Seja S. K. S. Z. bo v ponedeljek ob 8. uri zvečer v »Ljudskem Domu«.

Čitalnica S. K. S. Z. je že otvorena. Nahaja se v I. nadstropju pred veliko dvorano. Take lepe in obsežne čitalnice naša ljudska ljubljanska organizacija še ni imela. Na razpolago je veliko časopisov. Poleg čitalnice je pa velika soba »Zvezine« knjižnice. Priporočamo, da delavstvo pridno pohaja čitalnico S. K. S. Z. ob svojem prostem času. Saj S. K. S. Z. ves čas, kar obstoja, dela v Ljubljani pred vsem na organizacijo in povzdigo slovenskega krščanskega socialnega delavstva.

× × ×

LJUBLJANSKE OBČINSKE VOLITVE.

Pred durmi so! Deželna vlada, ki jih vodi, je že razpoložila volivne imenike in razpisala takozvano reklamacijsko postopanje, to se pravi, da volivke in volivci vpogledajo v volivnem imeniku: 1.) če so vpisani v volivni imenik; 2.) če so vpisani v tisti volivni razred, kjer imajo pravico voliti in 3.) če so morebiti v volivnem imeniku tudi vpisane take osebe, ki nimajo pravice, da volijo. Iz tega že je razvidno, kako velevažno je, da se vsak volivec in volivka prepriča, če je vpisan v imeniku ali ne. Prosimo, naj pri celi volivni borbi sodelujejo tudi tisti delavci in delavke, ki še nimajo volivne pravice, ker je važno in potrebno, da pri ljubljanskih občinskih volitvah sodeluje vsa ljubljanska krščansko socialna delavska organizacija. Vsak, ki ima volivno pravico v Ljubljani, naj se zato takoj prepriča, če je vpisan v imeniku, in sicer vsaj do četrtega, **ker je reklamacijska doba omejena.** Ne se zanašati, češ, saj sem tako že vpisan, ker je, kakor smo se prepričali, dozdej izpuščenih iz imenikov veliko naših volivcev in volivk.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrteletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

VOLIVNI IMENIKI ZA PRIHODNJE OBČINSKE VOLITVE

so razgrnjeni vsak dan od 8. ure zjutraj do 12. ure in od 3. ure popoldne do 7. ure zvečer v tajništvu S. L. S., Miklošičeva cesta, poslopje »Ljudske posojilnice«, II. nadstropje na levo. — Dobe se tudi vse informacije.

V času od 12. ure do 1. ure popoldne in od 6. ure do 8. ure zvečer pa je stranka najela še tri prostore, kjer so volivcem volivni imeniki razgrnjeni, in sicer: v gostilni »Rokodelskega doma«, II. soba, v prostorih šentpeterskega prosvetnega društva, Sv. Petra cesta št. 101 in v prostorih krakovskega izobraževalnega in gospodarskega društva pri Repniku, Konjuške ulice št. 4. V nedeljo bodo pa imeniki v istih prostorih na vpogled od 8. do 12. ure in od 3. do 7. ure zvečer. Te pisarne preskrbe tudi brezplačno vse reklamacije.

Pridite torej vsi pogledat, ako Vas ni so izpustili iz imenikal!

KDO SME VOLITI PRI LJUBLJANSKIH OBČINSKIH VOLITVAH?

Vsi volilni upravičenci so razdeljeni v tri volivne razrede.

Pravico voliti imajo samo one osebe, ki so avstrijski državljani in so dovršile do dne prvič razgrnjenih imenikov — v predstojenih volitvah vsaj do 3. februarja letos — 24. leto.

Od izvrševanja aktivne volivne pravice so izvzeti vojaki, nadalje osebe, ki so pod očetovsko oblastjo, pod varstvom in vse one osebe, ki uživajo iz javnih ali občinskih sredstev trajno podporo ali so jo vsaj zadnje leto neposredno pred volitvami uživali ali pa žive sploh od javne milodarnosti, kakor na primer berači.

Kdo voli v prvem volivnem razredu?

Vsi oni 24 let stari davkoplačevalci moškega in ženskega spola, ki jim je najmanj eno leto predpisan sploh kak občinski doklad podvržen davek, to je kak drug davek kot osebna dohodnina, na primer obrtni davek, hišni davek, pridobinski davek, zemljiški davek itd., volijo v prvem ali drugem razredu. Vse te osebe imajo volivno pravico neglede na bivališče, zlasti tudi naši okoličani.

Ravno navedeni volivni upravičenci se razvrste po višini predpisanih občinskih dokladov podvrženih davkov. **Prvi dve petini teh volivnih upravičencev voli v prvem razredu.**

Kdo voli v drugem razredu? Tri petine zgoraj označenih volivnih upravičencev, ki ne pridejo več v prvi razred, voli v drugem razredu.

Nadalje volijo v drugem razredu vse one osebe moškega in ženskega spola, ki plačajo več kot 30 kron osebne dohodnine na leto. Imeti pa morajo v Ljubljani najmanj dve leti svoje redno bivališče.

Vslej svoje izobrazbe ali svoje službe imajo volivno pravico v drugem razredu tudi sledeče osebe, če imajo vsaj že eno leto svoje redno bivališče v Ljubljani in če niso že vpisane v prvem volivnem razredu:

a) člani knezoškofijskega stolnega kapitelja in v dušnem pastirstvu, v službi cerkvenih oblastev ali na javnih ljudskih in meščanskih šolah nameščeni duhovniki ves h konfesij; vse te osebe tudi, če so stalno ali začasno vpokojene;

b) službujoči, stalno ali začasno vpokojeni dvorni, državni, deželni in javni za-

kladov uradniki ter uradniki ljubljanske občine;

c) častniki (avditorji, vojaški zdravniki, vojaški računovodje) in vojaški duhovniki v pokoju in v razmerju izven službe, kakor tudi aktivno službujoči, vpokojeni in v razmerju izven službe stoječi vojaški uradniki;

d) voditelji in stalno nameščeni učitelji na javnih ljudskih in meščanskih šolah, ki so v občini, ter direktorji, profesorji in učitelji, ki so nameščeni na drugih javnih učiliščih v občini; dalje pa tudi stalno in začasno vpokojeni voditelji in učitelji vseh konfesij; vse te osebe tudi, če so stalno ali začasno vpokojeni direktorji, profesorji in učitelji javnih učilišč sploh;

e) stalno nameščene ter stalno ali začasno vpokojene učiteljice javnih ljudskih in meščanskih šol;

f) doktorji, ki so dosegli svojo akademično stopnjo na kaki tozemski visoki šoli; pooblaščen civilni tehniki in rudniški inženjerji ter oni tehniki, ki so prestali na kaki tozemski tehniški šoli stroge izkušnje, dalje magistri farmacije, ki so prestali na kaki tozemski visoki šoli izkušnje, — **vse te poslednje osebe pa le, ako imajo v občini domovinsko pravico.**

Kdo voli v tretjem razredu?

V tretjem razredu volijo:

1. Vsi tisti volivni upravičenci, ki so vpisani v volivskih imenikih prvega in drugega razreda;

2. tiste osebe moškega in ženskega spola, ki so plačali v zadnjem letu **manj kot 30 kron osebne dohodnine** in imajo v Ljubljani že najmanj dve leti svoje redno bivališče;

3. vsi moški, ki stanujejo vsaj že **tri leta** stalno v Ljubljani.

× × ×

Starejšine naše katoliško narodne mladine v Ljubljani, ki jih je, hvala Bogu, vedno več, so priredili zase te dni malo predpustno zabavo. To priliko sta pograbila »Narod« in »Jutro«, češ, da ni katoliško narodna mladina demokratična in kar je takih zabavljic, ker mislijo tako napraviti med nami slabo kri. Preneumno in preprozorno. Konstatiramo, da naši katoliški akademiki in starejšine pridno delujejo tudi v krščansko socialni delavski organizaciji: v mladinski, izobraževalni, strokovni in da bodo tudi sodelovali v zadrugi zato, ker jo preveva demokratični duh. To pravico pa menda vsaj imajo, da pridejo včasih skupaj in prav je, da pridejo. Tisti liberalci, ki zdaj jemljejo v zakup demokratizem, naj bodo le lepo tihi, saj dobro znamo, kako da so demokratični. Plače ljubljanskih mestnih delavcev, užitninskih paznikov, policijskih stražnikov kažejo liberalni demokratizem v najlepši luči.

Predilnica. V sredo zvečer ob 6. uri smo imeli občni zbor strokovnega društva v naši tovarni. Društvo šteje 150 udov in ima 3600 kron premoženja. Navzoči gospod urednik Fr. Kerhne nam je govoril o tekstilni industriji in o potrebi, da se vse delavstvo v predilnicah na jugu tesno organizira. Omenil je tudi spremembo ravnatelja v tovarni in izrekel upanje, da bo tudi novi ravnatelj delavskim težnjam in zahtevam pravičen in naklonjen. Navzočih je bilo tudi precejšnje število takih, ki niso še člani društva, o katerih pa upamo, da se bodo v društvo vpisali. V soboto zvečer ima društvo svoj zabavni večer.

Strokovno društvo ljubljanske predilnice vabi delavstvo in vse prijatelje delavstva na predpustno veselico, ki se vrši v soboto dne 11. februarja 1911 v gostilničarskih prostorih F. Poljšaka na Martinovi cesti. Pri veselici svira godba na lok. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 30 vinarjev za osebo. Čisti dobiček je namenjen obolelim članom in članicam. Prijatelji delavstva in poštene zabave, dobro došli. Odbor.

Med brati in sestrami.

Idrija. Shod dne 15. m. m. ne gre socialnim demokratom iz spomina. Ko smo mi delavci se zavedli, da je že zdavnaj tisti Kristan svoje nauke zavrgel, namreč ko je šel iz Idrije. Spominjam se shodov, na katerih je Kristan vpil, delavec na prvo mesto, delavec boji proti povišanju davkov. Glej ga spako, na tem shodu je bil ta delavski prijatelj zavrgel delavca in ga dejal na zad-

nje mesto, potem pa šel v boj za svojo kožo. Delavci, izprevidite, kaj se godi, kako vas slepari, in bodite svobodni, ne dajmo se zapeljati od tega delavskega prijatelja, ki ima zlato jabolko v rokah, a sredina je pa gnjila. Vdrugič mu zapišite na slavalok. Idrija ne mara za vas! — Na dan shoda, 15. m. m., ki bo klerikalcem v večnem spominu, je divjala celi dan tolpa pijanih čukov po mestu in si dovolila zmirjati posamezne njim neljube ljudi. Blizu nove pošte so se lotili ti divjaki na javni cesti zasramovati ženo rudarja Iv. Ferjančiča na tak način, ki ne spada v javnost. In ker je bilo več prič na razpolago, so bili toženi in posledica tega je bila, da so dobili po en teden zapora, piše zadnji »Naprej«. Da pa pojasnim celo afero do konca in povem resnico, navedem nekaj vprašanj. Znano je vsakemu, kako obnašanje ima tista žena po shodih in da je že zjutraj na shodu izrekala nesramne besede delavcem, ki so se borili za svoje interese. Zato je tudi popoldne na občnem zboru poglobnega društva podtikala nekaterim osebam dejanja, ki sploh niso bile k temu prizadete. Zato bi pa bilo tudi čudno, če bi ne bila ona začela mirno idoč ljudi zopet napadati s svojim dolgim jezičkom, da pa bodo zvedeli tudi njih pristasi, kako lažejo, dam nekaj vprašanj: 1. Kdo je bil pijan? 2. Kdo je napadel naše Orle? 3. Kdo je nekemu Orlu očital neko temirne? — Prosim na vsa ta vprašanja oddaljena priča Eržen od vas? 5. Kdo je neko nemoralnost pokazal pred zadrugo? 6. Kdo je na poti na Marof zmerjal osebe, ki so bile mirne? — Zrosim na vsa ta vprašanja odgovor, če ne ostanete lažnjiki. Pravica, kje si! Dva sta dobila zapor, eden pa, ker ni bil zraven. Kar se pa tiče pijanosti, poučite svoje sodruginje, da ne bodo imele svoje postelje na štirih kolesih, kakor sem to izvedel, da je neka žena spala na križpotu, ko jo je prva oseba zagledala, a druga jo je že videla na štirih kolesih na vozičku. Kaj neda, vzor žene? Torej 19. m. m. naj se zberejo samo take k manifestaciji, potem ne bo treba nobenega vozička. — Spominjam se tistega časa, ko se je čulo, mladenič na plan, samo toliko članov še, pa jih bo 500 zapisanih v Unijo! A sedaj pa hodijo h g. Svedraku v čakalnico na kljuko se obešati, da bi se rešili jetike, katera jim je že pobrala veliko članov; javkajo, da jih je samo še sto. Mladeniška zveza ima pa klanje, o kateri tudi dr. Lončar pravi, da ne bo nič. Delavci, oprimate se strokovnega društva, katero ima svoj sedež v hotelu pri g. Didiču; ono deluje nepristransko. Delavci, zavedajte se, da ste svobodni in svobodo porabiti v svojo korist!

Idrija. Kako plačuje vsak rudar za klerikalce v Idriji, tako piše nekdo v »Napreju«, ter dokazuje s tem, da manjka stanovanj v Idriji in vendar da prepušča erar v najem hišo, v kateri bi se napravilo najmanj osem stanovanj, popolnoma privatni družbi, katera bi si lahko kupila hišo. Gospod dopisnik, ali ste že pozabili, kako je bila rudarjem na razpolago pred dvanajstimi leti ista hiša, ali niso bili zadovoljni s takim stanovanjem, in sedaj, ko je hiša 558 družinam rudarjev v korist, se pa zaganjate v njo. Lepi ljudski prijatelji! — V drugem članku piše dopisnik, da katoliki v svoji boteži največkrat še zmrzlega krompirja nimajo, ter na drobno je pa dražje, kakor pri Tinetu. Kakor po navadi »Naprej«, je še precej po pravici povedal, da res v krščanski zadrugi nimamo nikdar zmrzlega krompirja. Čudno da ni pisal dopisnik, da je dražji kakor v mokraškem konsumu, menda zato, ker je v mokraškem konsumu vedno dva vinarja dražji krompir kakor v K. G. D. — Podivjanost čukov v Idriji je nečuvno, tako piše tudi »Naprej«. Na dan 15. t. m. je divjala celi dan tolpa pijanih čukov itd., končno so zadeli na pravo. Blizu nove pošte so se lotili na javni cesti zasramovati ženo rudarja Ferjančiča. Posledica tega je, da bodo tički sedeli po sedem dni za grajskimi vrati. Kako zavija in laže »Naprej«, navedem. Že v telovadnici rudniške šole pri občnem zboru »Pogrebnega društva« so začele napadati neke pijane mokraške ženske somišljenike ter jih zmerjati, po občnem zboru gredo zopet te ženske, katere so že zdavnaj na sramoto pozabile, za nekimi naših fantov ter jih zmerjale s čuki itd. Takoj drugi dan pa naznani žena Ferjančič, katera je dobro in najbolj znana na bruševši stanujočim, na sodnijo, da so jo fantje zmerjali; dokaz, da je bila pijana še pri občnem zboru, je najboljši ta,

ker je naznani nekega, ki ga še zraven ni bilo; dobila je tudi štiri priče, samoobsebi umevno sebi kos, ena priča še celo zraven ni bila, ko se je zmerjanja vršilo. Dne 27. t. m. so res dobili trije fantje od sodnije kazni po sedem dni zapora, seveda ker sodnik ni zahteval prič od zatožencev. S posledico se pa ni prenačliti v časnikih, ker posledice vsega odloči deželno sodišče v Ljubljani. Čudno se meni zdi, da niste zavili, da je bila tudi ona ženska, »katoličanka« ali kaj takega, katera je ležala pijana v jarku pred pokopališčem, da so jo morali na voz naložiti ter domov peljati, ki je pa tudi dobro znanega socialnega demokrata soproga. — Tudi piše »Naprej«: Zopet zločin, ki so ga napravili klerikalci s svojim hujskanjem. Vsled večjih nedostatkov na c. kr. rudniški šoli je g. učitelj Pleškarič pri občinski seji kot odbornik spričo dvornega svetnika Billeka v dobrem namenu kritiziral itd. in zaradi tega je prišel po hujskanju klerikalcev Pleškarič v disciplinarno preiskavo ter je za časa iste suspendiran. Povemo le dopisniku, da je Pleškarič prišel v take razmere le po hujskanju liberalnih demokratov. Pleškarič bibil pa tudi lahko popolnoma zadovoljen, da ima službo pri c. kr. rudniški šoli, ker je bil menda že od deželne spoden. Dopisnika »Napreja« pa vprašamo, ali je res pri mokraškem konsumu tako nezavedno vodstvo, da ako bi se šel on pritoževati, ker namreč on ima mastno plačo pri konsumu, pa k Tinčetu pred šolo, kako ima malo plačo ter kako da je vse v neredu, da bi ga ne spodili iz službe.

Idrijski klerikalni komedijanti. Pod tem naslovom je prinesel »Slov. Narod« dne 23. januarja članek. Dopisniku »Naroda« ni po volji, da so se nekateri neodvisni rudarji postavili na stališče s tem, da so predlagali za spremembo dnevnega reda na pretečenem zborovanju, in sicer tako, da naj rudarske razmere pridejo na prvo mesto in klerikalno nasilstvo na drugo mesto in to smo rudarji zahtevali iz svoje vesti. Tonče pa se je takoj preril skozi množico ter pograbil rudarja Pivka za prsa in ga pričel sem in tja pehati, kar bi se smatralo za namigavanje do pravega pretepa, kar bi bilo lahko povzročilo, da bi se rudarji stepli med seboj, kar bi povzročalo občutno kazni in mogoče koga celo ob kruh pripravilo. Ali je tudi to po Oswaldovih poukih in nagibih, ker vsa sumničnja zvrčate na Oswalda, s tem pa kažete le nevednost. Mi rudarji pa smo povsem drugače poučeni, kar nam morate resnici na ljubo sami pripoznati, da shodov je v Idriji mnogo, vselej pa le v dobi, ko se rudar potrebuje, da ga elektrizira bodisi za to ali ono. Dnevni red pa je vsikdar tako urejen, da so rudarske razmere zdolaj, to pa zato, da se zborovanja tem več rudarjev udeleži in da do končnega zborovanja vztrajajo. To se nas mami na vse mogoče načine s tem, da je klerikalec spredaj, zadaj in v sredini, da se ne žrtvujete božanstvenikom, kaj ne, žrtvujemo naj se za srečolovce in njih fizične boginje; to traja navadno toliko časa, da so vsi poslušavci zmučeni. Ko opazijo to govorniške osebe, privolijo, da se preide k zadnji točki, rudarske razmere, še k temu se spregovori par besedi kot humbug in stvar je končana. Taki so naši pevci, oziroma osrečevalci. Mi rudarji zasledujemo brez Oswalda vaše nakane; spodtikate se nad Lampetom, da je bil plačan za razgrajanje, kar pa ne bi bilo odveč, da bi se vas prisililo za nastop dokaz resnice za vaše trditve. Kaj pa je Lampe hotel? Nič drugega, kakor da se naj da predlog predgovornika na glasovanje za izpremembo dnevnega reda z vzklikom: Mi smo rudarji! Ker pa ve, da vmešavate Oswalda in na njega zvrčate krivdo, je užaljen naš razum, kakor da bi mi rudarji ničesar ne razumeli. Naše mnenje je bilo in ostane, da nam veliko obetate ali privoščite nam drugega ne, kakor žuljave roke. Kaj nam je zato, če se sosedje tožijo in občinski zastop pa strelja kozle vmes, razsodniško osobje ima po nepotrebnem polne roke posla, in tu naj gremo mi rudarji proti korporacijam v boj. Ali ste nam predložili stavelni načrt, ali ste nas klicali v komisijo za posredovanje; no seveda, takrat je bila stvar občinskega zastopa, ker ima Kobal sladko vince, sedaj pa se je zgrenil, pa je stvar občanov. O srečni občani, da imamo tako spretne može! Gospod dopisnik, povejte nam, kdo pa je zahteval na pretečenem zborovanju, da naj se točka: klerikalno nasilstvo, opusti; predlog je bil le stavljen, da naj pride na drugo mesto, to pa je bila že-

Ija samostojnih rudarjev, nikakor pa ne Oswalda, ker tega ni mogel nihče vedeti. Radi tega tudi ni bilo mogoče plačati, da pa je mnogo rudarjev prebolelo mamljivo bolezen, zaostali pa bodo okrevali. Zapomnite si to! — Op. ur.: Radovedni smo tudi, zakaj na taka tolovajska zborovanja c. kr. glavarstvo ne pošlje svojega zastopnika. — Bajje nastopi tudi tu znani idrijski izrek: »da je vse poglihanol« Capito!

Škale pri Velenju. V nedeljo, dne 5. t. m., je bil ustanovni shod strokovne zveze rudarjev v Škalah. Shod je otvoril rudar Zajc in pozdravil poslanca dr. Verstovška, ki je govoril obširno o draginji, o postavi za grajenje delavskih hiš, o starostnem zavarovanju in o organizaciji. Govornik je hudo bičal postopanje socialnodemokratskih zastopnikov, ki so tako kričali radi draginje, toda sami so celo prepovedali delavcem prodajati kruh iz lastne pekarnice za nižjo ceno, za katero so ga oddajale nekatere prodajalke. Navzoči rudarji so se zahvalili poslancu za pojasnila in ga prosili, da pride večkrat med nje. V odbor so izvoljeni ti-le rudarji: Lipnikar, predsednik, Zajc Al., njegov namestnik, Plazl J., tajnik, Rudnik, njegov namestnik, Kastnik M., blagajnik, Oštir Fr., blagajnikov namestnik; Jerič M., Veler Jožef, odbornika, Kovač J. in Strahovnik, nadzornika. Za zastopnika so izvolili poslanca dr. Verstovška. Zajedno ob tej uri je neki sklical znani nemškutarski števni komisar Zingler rudarje na socialnodemokratski shod, ker se je bal, da bi prišli vsi rudarji na naš shod. Socialni demokraciji je odklenkalo v rudniku v Škalah. Saj se ni čuditi, rudarji dovolj poznajo svoje voditelje, kateri vedno slabo zastopajo težnje delavstva.

Sava. Delavstvo s Save in Jesenic udeležilo se je v obilnem številu shoda, ki ga je priredilo krščanskosocialno politično društvo dne 2. svečana v Planini nad Jesenicami. Shod je vodil g. Fr. Čebulj ter izvajal, da se shod vrši zaradi bližajočih se občinskih volitev. Kmetje in delavci se trudimo za svoj kruh, zato moramo skupaj iti pod programom Slovenske Ljudske Stranke ter braniti svoje koristi. Gospod župnik Skubic govori o potrebi dobrega gospodarstva v občini, ker prejšnje liberalno gospodarstvo ni imelo za ljudstvo srca. Omenja občinsko klavnico, potrebo izboljšanja planin, za kar da država 80 odstotkov. Šolsko vprašanje ter potrebo nove šole, katera bi se bila že lahko zidala, a so jo liberalci zavozili. Liberalci so se blamirali s svobodomiselnim shodom, zato jih je dosti na Jesenicah, ki so bili nam nasprotni, kar pa danes niso več. Socialni demokratje imajo sicer nekaj gospodarskega programa, ali njih gonja proti veri ter njih brošure so nesramne. (Nek od socialnih demokratov nahujskan fant nekaj ugovarja.) Kdor s takimi drži, četudi se dela pobožnega, ga ne bomo volili. Ko bo prišel čas volitev, odločite se po svojem prepričanju. Gospod župnik Juvan priporoča skupnost proti sovražniku. K besedi se oglasi še nek mlad rdečkar, ki pravi med drugim, da oni delajo na to, da bi delavstvo kaj denarja imelo v varžet. Skoro bi ga bili Planinci ven vrgli, a gospod župnik Skubic in Fr. Čebulj sta ga zavrnila tako krepko, da je izgubil za vedno pogum, še kedaj ugovarjati. Prepričan je bil zborovalec, da je treba skupnega odpora proti nasprotnikom. Slovenski delavec in kmet bota šla skupno pod programom S. L. S. ter storila svojo dolžnost.

Jesenice-Sava. Občni zbor katol. delavskega društva na Jesenicah, ki se je vršil preteklo nedeljo v »Delavskem domu« na Savi, je zopet pokazal, s koliko požrtvovalnostjo delujejo vsi člani tega prepotrebnege in prekornega društva v zvezi z čč. gg. duhovniki za povzdigo katoliške in slovenske misli na Jesenicah in v okolici. Samo nekaj števil iz tajnikovega in blagajnikovega poročila naj nam dokaže resnico izrečene trditve. V letu 1910 so bili v »Delavskem domu« v okvirju katol. delavskega društva štirje občni zbori različnih krščanskosocialnih društev, dalje je bilo ravno 50 sej, 48 raznovrstnih predavanj in shodov, 25 raznih veselic in drugih podobnih prireditvev. Ustanovilo se je v »Domu« jeseniško okrožje telovadnih odsekov Orla, potem tri podružnice, namreč gorenjska podružnica S. D. Z., pa moška in ženska podružnica »Slovenske Straže«. Za samo društvo sta se v življenje poklicala: glasbena šola, v kateri se poučuje na gosli, violi in klarnet; to šolo je obiskovalo 32 učencev, — in

pa abstinenčni krožek, ki šteje danes 35 abstinentov. Gibanje članov je bilo v preteklem letu sledeče: Društvo je imelo 5 častnih članov, 50 rednih moških članov, 38 članov Orla in 127 članic ženskega odseka, vseh skupaj torej 220 članov. Vse to kaže, koliko ogromnega dela se je izvršilo v »Delavskem domu« na Savi v preteklem letu. Bilo je v resnici leto dela in truda, a tudi uspeha in sadu. Celotni politični, verski in narodni nasprotniki priznavajo nehote, da se pri »klerikalcih« dela. In to priznanje naj navduši še druge poštene delavce in delavke, da stopijo v vrsto onih, ki se borijo za sveto stvar. Skupni nastop vseh krščanskomiselnih elementov, močatost, odločnost in vztrajnost članov »Katol. del. društva« mora streti nakane nasprotnikov in dobri stvari pomagati do končne zmage. — Za svojega častnega člana je imenovalo »Kat. del. društvo« pri svojem rednem letnem občnem zboru č. g. župnika Steržaja v Koprivniku v zahvalo, ker je poklonil svojo lepo narodno igro »Upor Bohinjcev« krščanskosocialnemu delavstvu na Jesenicah in ker je podaril društvu samemu več starih in dragocenih narodnih oblek. Bog živi novega častnega člana! — »Upor Bohinjcev« se bo še enkrat in sicer zadnjič uprizoril v nedeljo popoldne ob pol 4. uri v »Delavskem domu« na čast novemu častnemu članu g. pisatelju Iv. Ks. Steržaju.

Iz Kamnika. V nedeljo, 12. svečana, ob 3. uri se bo vršil v Kamniškem domu občni zbor tukajšnje skupine Jugoslovanske strokovne zveze. Tega zborovanja naj se gotovo udeleže vsi člani. Dosedaj je v kamniško skupino vpisanih 49 delavcev. Delavci se premalo zanimajo za to organizacijo, večina delavstva še pojma nima, kaj je in kako potrebna je dandanes delavcu organizacija. Delavci v smodnišnici so večinoma bolj stari in ti menijo, da jim ni treba organizacije, pravijo. »Eh, saj jaz tako ne bom dolgo, potem pa naj bo, kakor hoče.« Pa ti delavci, ki takorekoč zadnje tedne delajo, so ravno tako potrebni organizacije, kot mlajši. Na smodnišnici je ustanovljeno provizorično invalidno in starostno preskrbovanje, ki utegne biti kdaj res blagoslov božji. A zdaj je to starostno preskrbovanje še zelo pomanjkljivo. Sedaj n. pr. živi pet nekdanih delavcev pokojnino iz omenjene preskrbovalnice. Od peterih teh delavcev so trije taki, ki so bili v četrtem razredu in so imeli vsi po 40 let delovanja. Vkljub temu pa ne dobijo dva jednake pokojnine. Da, Andrej Babnik, ki je delal nad 40 let in bil zadnji vpokojen, dobiva še najmanj pokojnine, namreč 42 K 15 h mesečno. S tem denarjem naj potem človek uživa zasluženi pokoj. To je miloščina, ne pa pokojnina. Še druge skeleče rane ima naše delavstvo. S pametnimi in skupnimi prošnjami bi se dale s časom kolikor toliko ozdraviti ali vsaj zboljšati. A k temu je treba vztrajnega dela in organizacije. Jugoslovanska delavska zveza ima take moke, ki jim vsak delavec lahko popolnoma zaupa. Ti možje so nam že pomagali in nam še bodo do zboljšanja našega stanja.

Tobačno delavstvo.

Socialnim demokratom gre voda v grlo in njih organizacija gre v cunje. Kadar se človek boji, takrat začne vpiti in kričati in si tako sam sebi korajžo dela. »Tobačni delavec« je v strahu, da bo izgubil svoje bralce in svoje plačnike in zato kriči, pa ne nase, ampak na naše ljudi. V zadnji številki se je spravil na me in pripoveduje neko krvavo »storijo«, kako prežim, kakor jastreba na mlade delavke in jih šikaniram, da so prisiljene iz socialdemokratske organizacije izstopiti. Jaz sem res stara in Gorenc je mlad, in vendar lahko rečem, da imam veliko bolj svež spomin, kakor tovariš Gorenc, katerega je očitno spomin zapustil: tista zgodba, o kateri »Tobačni delavec« pripoveduje, je bila popolnoma drugačna.

Vprašala sem neko mlado delavko, ki dela v mojem oddelku, ako je pri kakem društvu, kjer dobi bolniško podporo. Ko mi pove, da se je v »Vzajemnost« vpisala zato, ker misli, da bo tam bolniško podporo dobivala, sem nato opozorila, da je to socialnodemokratsko društvo, katero pa ne izplačuje nobene podpore. Spoznavši to zmoto, se je hotela takoj izbrisati, a ker je nekoliko plaha, sem šla med odmorom venkaj z njo, da bi Gorencu »rdeče bukvice«

nazaj izročile. Dostavila sem nato, da naj med delom nikar agitira, zato, ker je pustil trikrat to dekle med delom vun klicati, da jo je za pristop v društvo »Vzajemnost« prigovarjal. Zato imam priče na razpolago. Tiste ocvirke o tercialkah, klerikalnih hujškalkah in obrekovalkah pa naj »Tobačni delavec« sam spravi, jih je zelo potreben, ker je postal zelo kumern in suh. Jaz pa mislim, kljub svojim 35. službenim letom še nekaj časa v tovarni ostati, če mi Bog zdravje da, četudi na veliko žalost »Tobačnega delavca«.

Ivana Merhar.

Iz tovarne so izstopile naslednje članice naših organizacij: Elizabeta Cedilnik, 35; Marjeta Kališ, 35; Marija Tavčar, 30; Uršula Česnovar, 26; Frančiška Mahkovec, 34; Marija Kurnik, 22; in Frančiška Galovič s 14. službenimi leti.

Umrli je 29letna Antonija Varoga. Zapušča štiri nepreskrbljene otroke in moža v Ameriki. Naj počiva v miru! Bila je članica naše organizacije. Njena mati Elizabeta Vidmar se najpristrčneje zahvaljuje posebno »Jugoslovanski Strokovni Zvezi« za izplačano mrtvaščino 100 K in pa »Podpornemu društvu« za bolniško podporo.

Volitve v bolniške odbore se bližajo. Kmalu pride čas, da bo treba voliti šest zastopnikov v bolniški odbor. Ta volitev nam prinese vsako leto nekaj pregled somišljenikov naše organizacije. Glejmo, da bo tudi letos izid volitev pokazal, da smo napredovali in da so jo socialni demokratje zelo polomili takrat, ko so si svojo lastno organizacijo ustvarili.

Prometna zveza.

Z državne železnice. Kakor znano, je na c. kr. drž. železnicah vpeljana večinoma za vse nastavljene železničarje, ki opravljajo tudi nočno službo, nočna doklada. To je tudi prav. Tako naj bode tudi z nami čuvaji (Weichenwächter) c. kr. državne železnice. Saj sedaj v teh hudih časih splošne draginje primora vsakega trezno mislečega, da se začne zavedati kje in kako da se mu krivda godi. Tako je tudi z nami čuvaji po večjih postajah c. kr. državne železnice. Tudi pri naših službah imamo nemalo strogih predpisov, pa tudi strogo službo. Da je to res stroga služba čuvaja (Weichenwächter), se hočemo malo od bližje ogledati. Kaj bi se zgodilo s strojem, tovrnim vlakom in kaj bi se zgodilo z osebami, katere se v osebem vlakcu vozijo, ako bi čuvaj kljub njegovi strogi pazljivosti prišel v hipno razburjenost, da bi menjalnik (Signalwechsel) napačno postavil?! Čuvaju ni treba biti ne pijan, ne ubijalec, ne tat, ne lenuh, ampak kot največji poštenjak pri svoji najbližji pridnosti in skrbnosti in pri svoji najboljši volji čuvaj lahko zasluži tri mesece ali pa še več težke ječe. In če je ne vemo kdo več zakrivil kot čuvaj, vse gre na čuvaja, on je eden nižjih nastavlencev in on ne bo veliko izgubil, če njega, akoravno ima mogoče še večjo družino za seboj, ako se ga za več časa, mogoče za več mesecev, vtakne v luknjo. Torej čuvaj (Weichenwächter) mora biti na svojem mestu. Po zimi v snegu, v mrazu, dostikrat tudi v dežju, četudi je ves premočen, nakar lahko mogoče drugi nočni uslužbenci službo za več časa več ur prekinejo in se lahko ta čas ogrejejo in odahnejo. Čuvaj mora stati celo svojo službo in paziti na svojem mestu. Torej to nas boli, tukaj čutimo krivico, katera se mora preobrniti. Torej zato si usojamo in z zaupanjem obračamo na naše krščanske državne poslance in na vodstvo »Prometne zveze«, da oni posredujejo in nam izposlujejo pri upravi c. kr. državne železnice, da kakor drugi nastavlenci c. kr. državne železnice tako tudi mi čuvaji (Weichenwächter) moramo dobiti in ne smemo izostati od nočne doklade.

Obširno poročilo o občnem zboru krajne skupine Ljubljana »Prometna zveza« smo morali za to številko z ozirom na omejeni prostor preložiti, ker nam gre za to, da podamo obširno, temeljito, skupno poročilo, ki se ne bo raztezalo po več številkah.

Iz Gorij. V nedeljo, to je dne 4. t. m. so se zbrali v dvorani Gorjanskega doma krščansko socialni železničarji. Poslanec Piber je poročal o namenu in pomenu organizacije sploh, posebno pa še o Prometni Zvezi. Železničarji, bilo jih je nad 30, sledili so z zanimanjem njegovim izvajanjem,

kar so pokazali s tem, da so takoj ustanovili podružnico Prometne Zveze za okoliš Bled-Dobrava in Jesenice s sedežem v Gorjah. Predsednikom je bil izvoljen Andrej Slamnik, železniški delavec v Gorjah. Kot podpredsednik bil je izbran Jožef Dežman, železniški čuvaj v Gorjah, tajnik in blagajnik pa Ivan Pečar, železniški čuvaj na Dobravi; v odbor: Anton Dijak, železniški delavec iz Gorij; Matevž Čop, železniški delavec iz Spodnjih Gorij; Jožef Poljšak, železniški čuvaj na Bledu; Janez Zupan, železniški delavec v Zasipu; Matija Pišek, nadpremikač na Jesenicah; Kristijan Štolcar, nadpremikač na Jesenicah; v nadzorstvo: Anton Prešern, železniški delavec v Zasipu; Anton Bogataj, železniški delavec na Jesenicah. Po izvršeni volitvi in še nekaterih bodrilnih besedah poslanca Pibra k vztrajnemu skupnemu delovanju, podala se je večina naših čvrstih in zavednih železničarjev na tombulo Požarne brambe Gorjanske v bližnjo gostilno g. Kunstelna. V prijetni skupni zabavi minul je le prehitro čas. Kmalu zopet na svidenje.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet l. 1909 čez 83 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavica
K 503.575.98.

Ljudska posojilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo
Miklošičeva cesta 8
prililije v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franc. cerkvijo

prejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure pop.
ter jih obrestuje **4 1/2 %** brez
po kakem odbitku,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4 50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik; Josip Šiška, stolni kanonik, podpred.; Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v Št. Vidu n. Lj.; Fr. n. Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl.; Anton Kobi, posest. in trg., Breg pri Borovni; Karol Kauscheg, veleposest. v Ljubljani; Matja Kol. r., stolni dekan v Ljubljani; Ivan Kreč. r., svetnik trg. in obrt. zborn. in hišni posest. v Ljubljani; Fran Leskovic, hišni posestnik in blag. „Ljudske posojil.“; Ivan Pollak m. l., tov.; Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Poročni prstani

močni v zlatu, na trpežnosti neprekosljivi, 1 par 7 K naprej v mod. fasonah, graviranje brezplačno.

FR. ČUDEN, Ljubljana

urar in trgovec

samo Prešernova ulica št. 1.

Največja zaloga stenskih ur.
Ceniki zastoni tudi po pošti.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. MERŠOL

LJUBLJANA, Mestni trg št. 13.

Trgovina z mednim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavic, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov, zavrtnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izdelanih oblek za gospode, dečke in otroke.

Novosti
v konfekciji za dame.

Ceniki s koledarjem zastoni in poštne prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro, naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

Fr. Čudnu

urarju in trgovcu v Ljubljani delničar in zasopnik švicarskih tovarn „Union“ v Bielu in Genovi.

700 Uhani, prstani, briljanti.
Svetovnoznano najfinejše blago po najnižjih cenah.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbi najnovejše blago za ženske in moška oblačila

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

A. Lukič

Slovenska
konfekcijska trgovina za:
gospode, dame, dečke, deklice

Ljubljana

Pred škofijo 19.

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporočata sledeča zdravila:

Balzam proti žilodolnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi po spisu, oče sredst. o, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želodčne krče, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.
„Sadin“ za otroke.
Obliz za kurja ocesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 2 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 3 vin.
Posipalni prašek proti ognjenju otrok in proti n. lenu
nog, škatljica 50 vin., 6 škatljice 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, 6 adavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepljivo in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kr. 10 vin., in 4 kr. 8 vin.
Želene kroglice, proti bledeci (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., večja 1 krono 60 vin.

Dežnike in solnčnike

domačega izdelka
najboljše kakovosti, priporočata po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred škofijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Usojam si naznaniti častitim odjemalcem, da sem odprl na Tržaški cesti št. 1

„pri Kerčconu“ filialo

moje trgovine z železnino, hišnega in kuhinjskega orodja.

Blagovolite mi tudi nadalje ohraniti cenjeno naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem **Štefan Nagy**

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekomorska družba

Veljavne vožnje liste (šifkate) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna p. sarna v Ljubljani
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „KMETSKA POSOJILNICA“ nasproti gostilne pri „FIGOVCU“.

IVAN JAK in SIN

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

**voznih koles in
šivalnih strojev**

za rodbino in obrt.

